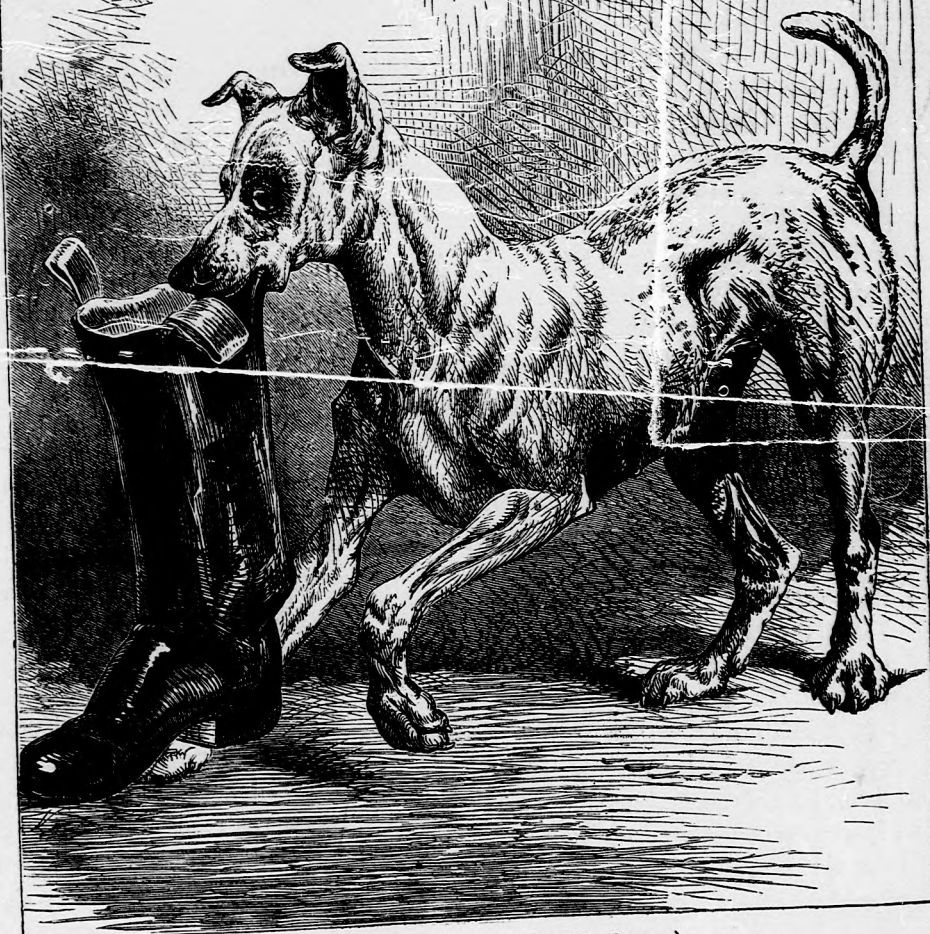

ap.
10
18
32
44
49
71
82
90
98
220
237
240
255
271
300
303
311
320
330
346
358
375
395

144,
359.
160,
394,
415.
128
415.

KIS NAP

NY. H. H. H. H.
KÖNYV-
TÁRA

NÉGYLÁBU POSTÁS. (Lásd a 10. lapon.)

1. szám. — 1881.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.

XXI. kötet.

GÁBOR TITKA.

— Elbeszélés. —

EGYETLENÜL dühögött a szél, füttyölve, sivitva, kint a mezőn a fák ágait tördelve, bent a városkában nagy veszedelemmel fenyegetve az ablakokat, valamint az utcán járó-kelők kalapját. Az iskolából éppen özlött kifelé a lármás diáksereg s ugyancsak küzdött a szélvész ellen; egyik-másik kisebb legénykén nevettek is a nagyobbak, mert kevésbe mult, hogy a szél le nem döntötte a lábáról; majd ismét a kicsinyek nevettek a hetykélkedő nagyokon, mert ezek nem vigyáztak eléggé s a gonosz szél egy hirtelen rohammal lekapta hol az egyiknek, hol a másiknak a kalapját s volt aztán kaczagás, kiabálás, míg végre elfoghatták.

A fiuknak mindez még jó tréfa volt, s nevetve széledtek el, kiki hazafelé. Csak Gábor nem volt olyan vidám, mint a többiek, nem is maradt köztük, hanem szaporán lépegetve ment végig az utcákon majdnem a város legszéléig, hol egy egészen egyszerű, de igen tiszta, jó rendben tartott házacska felé közeledett. Ez volt az ő édes anyjának a háza. De minél közelebb ért hozzá, annál lassabban ment, mintha szeretett volna mentül később hazaérkezni; végre pedig, mikor lassacskán mégis csak eljutott a kapuhoz, itt megállapodott és mélyen elgondolkozva dőlt a kapufélfához.

Gábor már nem volt egészen gyermek. Körülbelül tizenhárom éves lehetett, korához képest nagyon erős, megtermett fiú s rendesen vidám arcu, derült, okos tekin-

tetű, úgyhogy mindenki hamar megszerethette. Most azonban csöppet sem látszott vidámnak s éppen nem nagyon kedvesen nézegetett maga elé, sőt akárkit is megijeszthetett volna boszus pillantásaival. Kétségtelen, hogy valami baj érte és úgy tett, mint sok más ember: még nagyobbra növelte a bajt azzal, hogy duzzogott, elkeseredett fölötte.

Kezében volt könyves táskája s most ezt fölnyitva, aranszegésű, diszkötésű könyvet vett elő belőle. Igen szép könyv volt, híres utazók leírásaival, rajzaival tele s azt hiszem, bármely fiú nagyon örvendezve forgatta volna a helyett, hogy olyan komor arcot csináljon hozzá, mint most Gábor. Hát még ha ott olvashatta volna a saját nevét, mint olvashatta Gábor, a tanár saját keze által kitüntetéskép írva az első lapra! De Gábor ebben sem látszott örömet találni, kedvetlenül visszavette a könyvet táskájába s végre bement a szobába.

Még korán volt délután, a szobában nem volt senki, mert Gábor anyja a ház másik végében dolgozott; csak egy éber kis kutya őrködött a küszöbön s örvendezve fogadta Gábort, ki azonban kedvetlenül elkergette. Aztán haragosan lecsapta könyves táskáját az asztalra, leült az ablak mellé és bámulta, miként kavarja odakint a szélvész a porfelhőket. Gondolatai azonban egyeben járhattak, mert szinte megrezzent, mikor anyja nem sokára belépett.

— Te vagy, Gábor? mondá. Nagyon jó, hogy ily korán hazaeresztettek, mert éppen szükségem van reád. Már arra gondoltam, hogy átszaladok a szomszédba s megkérem Pistikát, vigye el ezt a levele-

met a kulcsárnőnek a kastélyba. De most már te is elviheted s jobban is szeretem, ha te viszed el. Még van idő bőven, estig megjárhatod. Aztán ugy is szeretsz a gyár felé sétálni.

A gyár, melyről Gábor anyja beszélt, nagy gőzmalom volt s nem igen messzire feküdt a várostól; közelében nagy kertben szép kastély állott, a gyár gazdag tulajdonosának Mezei urnak a háza, melyben azonban most csak a kulcsárnő lakott, mert a gazdag birtokos az esztendő nagyobb részét a fővárosban töltötte s csak nyáron jött ide néhány hétre. Gábor, ugy mint a többi fiu, rendesen nagyon szeretett a mezőkön keresztül e helyre sétálni; de most az egyszer nem volt rá kedve.

— Nem lehetne várni azzal a levéllel holnapig? Igen nagy a szél . . . aztán még tanulni valóm is van, mondá.

— Nem várhatunk, a levelet okvetlenül ma kell átadni. Talán csak nem ijedsz meg egy kis szélről? Ha pedig tanulni valód van, hát járj szaporán, egy óra mulva itthon lehetsz s aztán tanulhatsz eleget. Vacsorára majd kedvencz ételedet főzöm.

Gábor nagy kelletlenül fogta kalapját és a levelet, aztán utnak indult. Mialatt pedig ő utban van, el kell még mondanom valamit róla és szüleinről.

Atyja már nem élt, több esztendővel ezelőtt halt meg. Igen derék, szorgalmas ember volt, a ki mikor közeledni érzé hallát, azt mondá nejének:

— Ha meghalok, kedves feleségem, nagy gond marad reád: Gábor fölnevelése. Áldozz fel mindent érte, hadd járjon

iskolába, tanuljon, ne kelljen neki is oly keservesen küzködni, mint nekem kellett.

Igen, mert a derék férfiú gyermekkorában jóformán vadul nőtt fel, soha sem járt iskolába s mint közönséges munkás dolgozott a gyárban; de mikor már felnőtt ember lett, látta, mennyivel szerencsésebbek azok, a kiket szüleik taníttattak, a kik tudnak valamit. Elhatározta, hogy bármily későn, de hozzáfog a tanuláshoz és még is tette. Mikor a munkától fáradtan hazatért, még nem pihent meg, hanem könyveket vett elő, megtanult írni-olvasni, számolni s aztán mindig többet-többet, ugy hogy a gyár igazgatója egyszerre csak azt vette észre, hogy az egyszerű munkásból igen derék, képzett ember lett, kit bátran nevezhet ki felügyelőnek a többiek fölé. Igy aztán végre Gábor szülei meglehetősen jól élhettek s szerette és becsülte is őket.

Mikor Gábor már hat éves volt, apja elvezette az iskolába, otthon pedig maga is oktattatta. Telt is öröme benne, mert Gábor már kicsiny korában eleven eszű fiucska volt; hibáit pedig ekkor még nem lehetett nagyon észrevenni. (Folyt. köv.)

A Gyuricza fogatja.

(Képpel a 13. lapon.)

GYI te pejko, gyi te sarga!
 Megyek a turi vásárra!
 Bundát veszek apácskának
 Selyem ruhát mamácskának.
 Iluskának szép napernyőt,
 Katiczának tarka kendőt.
 S te meg pejko, sarga, hoggyha
 Szapora lesz vágatástok —
 Kaptok tőlem abrak gyanánt
 Mandulás mézes kalácsot!

ZSUZSIKA KOSARA.

— Beszélyke. —
(Két képpel.)

FORRÓ nyári nap volt; a kis Zsuzsika lankadtan járt végig az utcákon. Nem jó kedvéből tette, mert inkább ült volna valahol hűs árnyékban; de nem tehetette, mert szegény gyermek volt. A szegény gyermek pedig nem pihen, nem ját-

szik úgy, mint más boldogabb gyermek, kiről szülei gondoskodnak. Zsuzsikának, mint sok más szegény gyermeknek, arra kellett törekednie, hogy segítségére legyen szüleinek, naponként megkeressen ha csak néhány krajczárt is.

És ő nem is érezte magát e miatt boldogtalannak. Szeretett volna ugyan ő is játszani, mulatni, mikor más boldog

... KÖRÜLZSONGTÁK ZSUZSIKA FEJÉT. (Lásd az 5. lapon.)

gyermekeket látott; de esténként talán mégis ő volt a boldogabb, mikor haza térve, egy csomó krajczárt, sőt néha egy pár ezüst tizeskét is rakott ki zsebéből az asztalra és így szólt:

— Nézd, mamácskám, ma ennyit kerestem, jó vásárt csináltam.

Mert Zsuzsika nem haszontalanul kószálva járta be a várost, ő kereskedést folytatott. Karján kosárka volt s ebben

jó mézes kalács; a gyermekek, kiknek egy pár krajczárjok volt, szívesen vásárolták a Zsuzsika édes portékáját.

Most is már sokat eladott, de egészen elfáradt a sok járás-keléstől s a nagy hőségtől. Legokosabb lett volna, ha haza megy, de még korán volt.

— Leülök ide a fal alá, pihenek kissé az árnyékban, gondolá.

Le is ült és csakhamar úgy érezte,

mintha el akarná nyomni az álom. De nem . . . inkább azt számított, mennyi pénzt vett be ma s úgy találta, hogy ma nem igen jól folyt a vásár, kevés pénzt visz haza.

— Az nagyon természetes, szólalt meg ekkor egészen közléről valaki; az nagyon természetes, mikor olyan potomon vesztegetsz bennünket.

Akármilyen furcsa, de bizonyos, hogy

ez a hang a kosárból szólalt meg. Csakugyan, egy mézeskalács-király fölemelkedett és boszusan nézett Zsuzsikára. Mellette pedig a mézes kalács-papagáj állott s így szólt:

— Igaza van fölségednek, valóságos szegény! Ilyen szép papagájt, mint én, odaad két rézkrajczárért. Ezt én nem tűrhetem!

. . . NO HÁT MENJETEK! (Lásd a 6. lapon.)

És szétterjesztvén szárnyait, ki röppent a kosárból, a többiek pedig mind utána s körülzsongták Zsuzsika fejét. (Lásd a 4. lapon.)

— Hát mit mondjak én! szólt a mézeskalács kutya. Engem oda ad három krajczárért. Egy olyan derék, hűséges állatot, mint én! Az egész kutyanemzetiség meg van gyalázva.

— Eh mit, ti csak afféle közönséges teremtések vagytok, dörmögé az elefánt. De engemet is elad három krajczárért, engemet, az elefántot! Hát hol kaphat egy elefántot három krajczárért? Hiszen én legalább is ezerszer annyit érek, mint egy kutya, macska vagy más efféle hitvány jószág!

— Az mind semmi, szólt közbe a

király. De engemet a feleségemmel együtt oda ad öt krajezárért. Hallott ilyet a világ valaha! Egy királyi pár öt krajezár! Ezt nem tűrjük! Én megérek legalább is egy forintot.

— Én is! én is! kiálták mind.

Zsuzsika eleinte megijedt e lázadás, de aztán le akarta őket csöndesíteni.

— Kedves mézes bábuim, mondá, ti nagyon bolond dolgokat fecsegték. Hiszen ti csak mézes tésztából vagytok gyurva, nem vagytok ti igazi királyok, kutyák, macskák s elefántok.

— Annál inkább, felelék a lázadók, kik ezalatt visszatértek a kosárba, annál inkább. Mi többet érünk. Mert próbáld a gyermekeket megkínálni, hogy harapjanak bele egy igazi macska farkába és egyék meg, azt hiszed, megteszik? Ugy-é nem? No hát, mi többet érünk, mert minket megesznek az utolsó morzsáig.

— Meg ám, de csak ha olcsón adlak oda.

— Nem, nem! Mi azt akarjuk, hogy jobban megbecsülj.

De már erre kifogyott a Zsuzsika türelme, fogta a kosarat és kiszórta őket mind a földre.

— No hát menjetek és próbáljátok meg magatok, mit adnak értetek. (Lásd az 5. lapon.)

Alig, hogy ezt tette, valaki így szólt hozzá:

— Kis leány, vigyázz, mert ellopják a portékádat. Ne aludjál!

Fölrezzent s egy nyájas képű öreg urat pillantott meg. Csakugyan, elaludt volt. Ijedten nézett kosárkája után, de ekkor ijedt csak meg igazán, — a kosár

felboritva, üresen hevert ott. Hátha még sem álmolta a mézes bábok lázadását, ha csakugyan elmentek! De nem, csakhamar észrevette, hogy nem mentek el, ott fekszenek a földön. Bizonyosan álmában döntötte fel a kosarat.

Gyorsan összeszedte őket és haza sietett, de utközben megfogadta, többé nem tart ilyen pihenőt az utcán.

A SZOMORU FÖLFEDEZÉS.

— Elpanaszolja. Betti néni. —

A tudnátok, milyen szomorú fölfezésre bukkantam e napokban!

Még most is egészen elbusit, ha eszembe jut. Az a kis... de nem, nem mondom meg a nevét, nem akarom csuffá tenni, mert talán még megjavul; most pedig még mindenki úgy ismerte, mint kedves, szorgalmas, ügyes leánykát, a ki ellen alig lehet valami panasz, a kit mindenki szeret... persze, mert nem látta, a mit én!

Minap ott ül mamájával az ebédlőben, mely egyuttal az ő dolgozó szobája is. Ott van asztala könyveivel, író szereivel s épen ekkor is mélyen el volt merülve az írásban; francia dolgozatát készítette s a nyelvtanban, szótárban nagy figyelemmel lapozgatott, csak hogy valami hiba ne legyen a dolgozatban; ügyelt a helyesírásra is, és meg vagyok győződve, hogy a nevelő megdicsérte. A mama az ablaknál varrogatott s örvendve látta a leányka nagy buzgalmát.

Amint így dolgozgatnak, belép a szobaleány s valami sürgős intézkedés végett kihívja a mamát. Alighogy a mama

kitette a lábát a szobából, a kis leány, mintha régen várta volna e pillanatot, rögtön letette a tollat, fölkel és lábbujjhegyen a nagy pohárszékhez osont, melynek ajtajában benne volt a kulcs. Ovatosan kinyitotta az ajtót, de hirtelen újra bezárta, mert a szomszéd szobából valami zaj hallatszott. Aztán ismét csönd lett s ekkor újra kinyitotta a pohárszékét, az ozsonnára előkészített csemegéből fölmarkolt két darab czukros süteményt, a befőttes tából hamar szájába kapott néhány szelet baraccot, aztán visszaosont a helyére. Mire a mama visszatért, a kis leány megint oly nyugodtan irt, mintha meg sem mozdult volna helyéből.

És én ezt a szomszéd szobának félig nyílt ajtaján át mind láttam, mert a kis leány nem is képzelte, hogy közel vagyok. Láttam, hogy torkoskodik, mikor pedig ebédre, ozsonnára kap csemegét bőven; megcsalja a jó mamát, ki annyira bizik benne, hogy magára hagyja a nyitott pohárszékkel s abban a csemegével.

De a mi leginkább szomorított, tudjátok mi volt? Az, hogy olyan nyugodt, ártatlan arczczal ült ismét írásához, mintha soha semmi roszat sem követett volna el. Mintha teljesen nyugodt lett volna a lelkiismerete.

Pedig tudta nagyon jól, hogy roszat követ el. Miért lopózott lábbujjhegyen a pohárszékhez? Mért nézegetett oly aggodva körül, valjon nem látja-e valaki? És miért nyelte be oly hirtelen a befőtt gyümölcsöt, hogy majd megfult bele s miért vizsgálgatta, valjon észrevehetni-e a zsebén, hogy oda dugta a süteményt.

Igen, tudta, hogy bünt követ el, habár talán nem tudta, mekkorát. S ugyancsak pirult, de még inkább bámult, mikor én aztán megsugtam neki, hogy mindent láttam, tudom, hogy tolvajságra vetemedett.

— Oh, nénikém . . . mondá erre sértődve, hiszen meglehet, hogy nem jól tettem, de azért nem vagyok én tolvaj. A mit elvettem, az a mamámé s ha épen megkérem, ide adta volna.

— Ugy van! De nem kérted, hanem elvetted és ha elveszünk valamit, ami nem a mienk, annak mi a neve? Akárhogy szépítjük, bizony az mégis csak lopás; a ki pedig lop, az tolvaj.

— Oh nénikém!

— Nem tehetek róla, de az már úgy van. Kitől és mennyit lop valaki, az mind egy. És a ki gonosz utra tér, az rendesen kicsiben kezd: egy kis süteményt, néhány almát próbál elcsenni szüleitől, aztán mindig nagyobb dolgokra tér át, míg végre egészen elmerül a bünbe és hogy büneit palástolhassa, megtanul hazudni, csalni, színlelni. De végre is mindig kiderül a való, s akkor aztán késő a megbánás.

Nagyon haragosan, duzzogva nézett reám, de mégis reménylem, hogy nem beszéltem hiába s be fogja látni, milyen igaz amit mondtam, hogy: kicsike hibák nőnek nagy bünökké s az tesz jót velünk, a ki azokat kiirtja belőlünk apró korukban, mielőtt nagyra nőhettek volna.

A MOSTOHA TESTVÉR. (Lásd a 10. lapon.)

Négylábu postás.

(Képpel a czimlapon.)

ÉDES kedves Forgó bácsi!
Engedje, hogy fölkeressem
Az én verses levélkémmel.
Itt lakunk mi Kenderesen,
Lombos fáktól beárnyékolt
Zöld redőnyös, fehér házban.
Nagyon jól tudom, hogy ilyen
A világon akárhány van;
De hát nekünk, úgy érzem,
Oly kimondhatatlan kedves,
Hogy ha messze vagyunk tőle
Szívünk mindig felé repdes;
És főleg a szünidőkben
Vagyunk benne boldogok mi:
Tág udvarán, nagy kertjében
Lehet ám csak játszadozni!
Kedves apa szerzett nekünk
Bugó gerlét, fehér nyulat;
Tudja bácsi, hogy velők a
Gyermek milyen szépen mulat.
S van egy bohó csacsikánk is,
Annak szörén lovagolunk;
Néha fejes — ekkor vele
Már sehogy se boldogulunk.
S van aztán egy okos kuttyánk,
Erről szölok voltaképen.
Itt a rajza. (Csíndáltasson
Róla jobb metszetet, kérem!)
Murzuk az ő bolond neve,
Csupa fürgeség, okosság.
S mert oly kedves, nagyon féltjük,
Hogy házunktól még elfogják.
Legalább a vén kertészünk,
Bálint bácsi, nem jót gyanít:
Épen tegnap látta lesben
Vad Laczit meg Rontó Palit.
Hanem hát, vigyázunk rája!
S jaj a vásott két fűnak,
Ha rajt érzük! Ó kelmük a
Kezeinkből ki nem búnak!
De hogy fogalmat szerezzek
Arról, milyen eszes Murzuk:
A tegnapi ügyes tettét,
Ahogy teltett lerajzoltuk.

Édes apa fél csizmáját
Kiálló szeg jól megtépte.
»Vigyétek el«, úgy mond, »még ma
Fodrák uram műhelyébe!«
Sokat jártunk már mi nála
Murzukunk kíséretében;
Valjon rá akad-é, hogy ha
Magyarázzuk neki szépen?
S megpróbáltuk. A szájába
Mindjárt bele akasztottuk
A fél csizmát, s a vargának
Műhelyébe szalasztottuk.
Mi meg loppal a nyomába,
Hogy valahogy le ne ejtse.
S képzelje csak! Elvitte ám,
Pontosan el a műhelybe!
Fodrák uram jót kaczagott,
S megértette, hogy miért jött.
Haza vittük Murzukunkat
Diadalmas lárma között.
Ugy-é, kedves Forgó bácsi,
Tőlünk nem veszi rossz néven,
Hogy ha képem s kis levelem
Kiadását szépen kérem.
Ezek után engedje, hogy
Tiszteletét kijelentse:
Kedves Forgó bácsi hü kis
Olvasója

Horváth Bencze.

A MOSTOHA TESTVÉR.

(Képpel a 8—9. lapokon.)

MESSZE földön nem volt olyan szép tiz
csibéske együtt, mint az öreg bóbi-
tás tyukmama kis csibéi. Igen, ők ponto-
san megszámlálták, hogy tizen vannak
testvérek s mikor a szomszéd udvarbeli
csibék a kerítésen átkukucsálva kérdezték,
hányan vannak? — mindig azt felelték,
hogy tizen.

— Dehogy tizen! szólta haragosan egy
mérges pulyka. Csacsik vagytok . . . én
most utána számítottam s tizenegyen vagy-
tok. Amott is van még egy testvéretek;
ugy látszik, az a legkisebbik köztetek.

— Oh, az a csunya? Az a kiállha-

tatlan? Azt nem is számítjuk; inkább ne is volna, mert csak szegényünkre válik.

Es annyi bizonyos, hogy az a tizenegyedik nem valami szép jószág volt. Épenséggel nem volt olyan csinos, ügyes természetű, mint a többiek: esetlenül bukda-csolt, borzasztó hangon sápitozott s egészen kiűtött a familiából. No de volt is mit szenvednie szegénynek! Testvérei a világért sem túrték meg, hogy velők együtt anyjuk meleg, védő szárnyai alatt pihenjen s folyton szidták, üldözték.

— Oh, te világ csufja! Mit akarsz köztünk? Menj odább!

És a tyukmama, sajnálattal kell megvallanom, maga sem igen védelmezte a szegény üldözöttet; nem szerette, majdnem éhezettette. Egyszer végre a szegény csuf kis jószág nagyon elkeseredett és így szólt:

— Elkergettek? No jól van, hát elmegyek és vissza sem jövök többé közétek.

Csakugyan elment és vissza sem jött többé.

Ekkor a tyukmamát mégis bántani kezdte a lelkiismeret. Háttha valami baja esett a kicsikének? Tán épen a tóba esett! Addig-addig kereste, míg rátalált, még pedig csakugyan a tóban, melybe beleesett. Meg is ijedt volt a kicsike, de csak egy pillanatra, mert nagy öröme úgy találta, hogy jól tud uszni s az uszkálás igen kellemes. És az természetes, hogy így történt: mert a kis mostoha nem csibe volt, hanem kacska, melyet a tyukkal költettek ki.

— No's, jöjjetek ide a vízbe uszkálni, ha olyan ügyesek vagytok! szólt a kis kacska, mikor mostoha testvéreit megpillantá.

De ezek szégyenkezve álltak ott s a tyukmama végre így szólt:

— Lám, mily csuful jártunk! Üldöztük őt, mert nincs szép külseje s most kiderül, hogy ő az ügyesebb, derekabb, t. i. nem versenyezhetek vele.

Es szégyenkezve elsompolyogtak, a kis kacska pedig aztán talált pajtásokra s tó partján, vízen nagyon vigan éldegélt.

SZÁLKA ÉS GERENDA.

— Beszélyke. —

ULIS! Julis!

— Tessék parancsolni, ifjur!

— Hogy van már megint kitisztítva a cipóm! Ez mégis szörnyűség! Egy csöppet sem fénylik. Nem tudja gondosabban megtisztítani?

— Én nem tehetek róla, Jenő urfi! Minek jár olyan nagy sárban? A cipő egészen át volt ázva, nem fogja a fénymáz, nem lehet fényesebbre kefélni.

— No persze! Azért hogy kissé sáros, nedves, ne lehetne kifényesíteni! Azt hiszem, azért hordunk csizmát vagy cipőt, hogy sárban is járhassunk; hanem persze maga szereti könnyen végezni a dolgát, röstelli azt a kis fáradságot. Rest volt, ez az egész.

Ezzel Jenő odább ment, egyenesen a mamához fordulva.

— Ez a Julis mindent olyan roszul végez, kedves mama. Nézd, milyen a cipóm! Az ágyamat meg tegnap este olyan roszul vetette meg, hogy egész éjjel nem aludtam.

— Meglehet, hogy Juliskissé hanyag, felelt a mama; de az is bizonyos, hogy te meg tulságosan követelő vagy.

— De mamácskám, ha soha sem szólunk neki, utóljára semmit sem fog becsületesen elvégezni. Bizony nem ártana, ha jól megpirongatnád; de nagyon is jó vagy hozzá. Volnék csak én a gazda, majd rászoritanám, hogy jobban iparkodjék, mert különben...

De a mama ekkor szavába vágott:

— Azt hiszem, kedves fiam, legjobban tennéd, ha saját magadat szoritanád

rá, hogy jobban iparkodjál azokban a dolgokban, melyeket a tanárod kíván tőled.

Jenő boszusan távozott, s meg nem foghatta, miért nem akarja a mama ilyen csekélységért is keményen megpirongatni a szobaleányt. Sok érkezése azonban nem maradt a duzzogásra, mert eszébe jutott, hogy tulajdonképen már az iskolában kellene lennie. Lélekszakadva futott, s csak épen hogy idején érkezett; ha még egy-két perezig késik, büntetést kapott volna, ami különben nem volt nála valami nagyon szokatlan dolog.

Mialatta tanár magyarázgatott, Jenő bőségesen talált időt, hogy a mellette ülő fiukat jobbra-balra alaposan végignézegette és kikutassa, melyiken milyen hibát találhatna. Talált is bőven. Ott van ni! Bélának már megint csupa tintafolt a keze, de még az orra is! Bizonyosan meg sem mosakodott ma reggel; majd meg is mondja neki a leczke után, hogy ez illetlen dolog. Hát Károly! Milyen rendetlenül van öltözve, pedig már ugyancsak nagy fiu, tudhatna egy kis rendet. Amott meg Andor ugyan csinos, tiszta, mint mindig, de örökké a saját szép új ruháját bámulja, igazgatja, nem figyel a tanárra, s ha most hirtelen megkérdeznék, miről van szó, ugyancsak belesülne. De majd figyelmezteti őt is a leczke után.

— Jenő, miről beszéltem most? kérdé ekkor a tanár.

Ez bizony kellemetlen kérdés volt. Jenő megzavarodott, hebegett valamit, de végre is csak meg kellett vallania, hogy biz' ő nem tudja, mit adott elő a tanár, nem figyelt oda. Ennek pedig az lett a következménye, hogy büntetésül külön egy

nehéz írásbeli föladványt kellett elkészítenie. De ezen nem okult, mert a maga hibáját soha sem látta, csak a másokét kereste s másoknak szeretett mindig jó tanácsokat osztogatni, figyelmeztetgette őket s nagyon meg volt elégedve magával, hogy olyan szigoruan tud ítélni mások fölött.

Most is, a mint vége lett az előadásnak s kiment az iskolából, látta, hogy egyik tanuló társa, Guszti duzzogó arccal áll félre s több fiu neveti; odament s csakhamar megtudta, hogy valami csekélységen összepöröltek. Jenő mindjárt kész volt az ítélettel.

— Lásd, Guszti, te magad vagy ám az oka, hogy mindig bántanak és ingerkednek veled. Te nem vagy jó pajtás, önző vagy, mindig csak magadra gondolsz. Ha van valamid, nemhogy megosztanád jó barátaiddal, de még mutatni sem szereted; s ha szivességre kér valaki, nem teljesíted. Már pedig a ki önző, annak nincs jó barátja.

— Ugyan ne prédikálj nekem! felelt Guszti boszusan. Nem vagyok kíváncsi a te bölcs ítéletedre.

— Annál rosszabb reád nézve, ha nem követed a jó tanácsot.

— Ugyan bizony! Szeretném tudni, hogy te miféle nagy szivességet tettél már valakinek? Jobb volna, ha magad követnéd jó tanácsaidat.

— Én nem szorultam reá.

Erre az elbizakodott beszédre a fiuk nagyot nevettek s ott hagyták Jenőt a farképnél; ő azonban meg volt győződve, hogy nagyszerű igazságot mondott s magával teljesen megelégedve tért haza.

A legelső, a kivel otthon találkozott, hugocskája, Esztike volt, ki éppen bábujával játszott. A kis leányka ölében ringatta a bábút s bohóskodva czirógatta, mintha a bábú kis gyermek volna és nem akarna elaludni. Jenő, mikor ezt látta, roppant

bölcs és lenéző képpel tekintett Esztikére; aztán gunyosan nevetve mondá:

— Ugyan nem szégyenled így ringatni ezt az ostoba játékszert? Igazán úgy bánsz vele, mintha valami élő lény volna. Kilencz esztendő vagy és még

A GYURICZA FOGATJA. (Lásd a 3. lapon.)

mindig ilyen együgyű játékkal tudod az időt tölteni. Utóljára még talán el is hiszed, hogy az a bábú megérti, mit beszélsz.

Ez a beszéd természetesen egészen elrontotta Esztikének a kedvét s félig röstelkedve, félig boszankodva felelé:

— Mit avatkozol az én játékaimba? Azt játszom, ami mulattat.

— De nem illik ekkora leányhoz, hogy ilyen módon mulasson; ez már együgyűség.

— Tőled pedig grombaság, hogy rontod a játékomat.

— Ohó, hugocskám, én csak az igazat beszélem s azért nem szabad megharagudnod. Nem tehetek róla, hogy olyan kevés az eszed.

— Neked pedig nincs szived és nem szereted saját testvéredet, mert különben nem törnéd mindig azon a fejed, hogy kellemetlen dolgokat mondj nekem.

Ezzel a kis leány sirva ment ki, Jenő pedig vállvonogatva nézett utána. Kissé rosszul esett neki, hogy hugocskáját sírásra fakasztotta, mert különben nem volt rossz fiú s szerette testvéreit. De hát, gondolá, éppen mert szeretem, meg kell nekik mondanom, mi a hibájok; hiszen még meg is kellene köszönniök.

Jenő már tizenkét éves volt, s elég éles esze, kivált ha a mások hibáját kellett észrevenni. Örökké akadékoskodott. Akárhol járt, akármit látott vagy hallott, mindjárt csak azt kereste, mire mondhatná reá, hogy ez vagy az nem szép, nem jó. Az asztalnál is mindig gáncsoskodott s e miatt sokszor megpirongatták szülei; de máskor megint újra kezdte, mert meg volt győződve, hogy neki van igaza.

Sokszor kellemetlensége is származott abból, hogy egyik-másik embernek fölhánytorgatta hibáit. Mert hát az emberek nem akarták elhinni, hogy az mind csupa igazság, amit Jenő mond; vagy ha igaz is, hogy éppen neki szabad volna másokat leczkézttetgetni és hibáira figyelmeztetgetni. Sokan bizony meg is haragudtak és keményen rendre utasították; de Jenő aztán csak megvetőleg gondolt reájok.

— Hát nem az-e a legjobb barátunk, a ki hibáinkra figyelmeztet? gondolá. Hiszen így szokunk le a roszról. Még megköszönhetnék!

Kisebb testvéreivel persze leginkább éreztethette bölcsességét s alighogy Esz-tikével elkészült, a másik szobában megpillantá Bélácskát, ki ólomkatonáival játszogatótt.

— Hát te Béla megtanultad-e már a leczkédet? Ugy-e hogy nem? És itt haszontalanul töltöd az időt. Vedd csak elő a könyvet és tanulj, mert a lustálkodás nagy hiba.

A kis Béla kedvetlenül hagyta abba a játékot; de mialatt tanulni ment, Jenő meglepetve fordult hátra, mert valaki szóról szóra ismételte az ő szavait, csak éppen a nevet változtatta meg:

— Hát te Jenő megtanultad-e már a leczkédet? Ugy-e hogy nem! És itt haszontalanul töltöd az időt. Vedd csak elő a könyvet és tanulj, mert a lustálkodás nagy hiba.

Bélácska nagyot nevetett, Jenő pedig nagyon megzavarodott, mert a ki így az ő saját szavait ellene fordítá, az nem volt senki más, mint az apa. Apácska pedig nem értette a tréfát. De Jenő meg volt győződve, hogy apának most nem volt igaza. Mert Bélára teljesen rá illett, a mit ő mondott . . . de ő maga . . . az egészen más . . . ő még ráér tanulni . . . aztán a kis Bélát csak nem lehet vele összehasonlítani?

Az még szerencse volt, ha Jenő csak szülei és testvérei előtt gyakorolta rossz szokását; de sokszor megtette olyankor is, mikor látogatók voltak a háznál. Any-

nyi esze persze már volt, hogy idegeneknek nem merte egyenesen a szemökbe mondani, ha valami hibát fedezett föl rajtuk; de addig-addig törte a fejét, míg valami módon mégis tudatta a társasággal, mit gondol. A vendégek természetesen mosolyogtak és igyekeztek tréfának venni a dolgot, hogy a szülőket meg ne szégyenítsék s Jenő nagyon örült, valahányszor ekkép sikerült megmutatnia, hogy ő milyen jól kiismeri a mások hibáit; meg volt győződve, hogy nagyon okos fiunak tartják. Valósággal pedig mindenki ilyen formát gondolt róla:

— Kiállhatatlan ficzko ez a Jenő! Mindig azon töri a fejét, hogy megszégyeníthessen valakit. Elébb-utóbb rossz vége lesz, vagy legalább is azt éri el, hogy senki sem fogja szeretni.

Ezen a napon is, melyen olyan bölcs itéleteket mondogatott Gusztinak, Erzsikének és Bélának, nyílt megint alkalmá, hogy nagyobb társaságban produkálja magát. De most aztán végre nagyon megjárta.

Többen voltak ebédre, köztük egy falusi öreg ur, ki vagyonos birtokos és a család régi jó barátja volt. Az öreg ur ritkán fordult meg a városban, jószágán gazdálkodva élt s mindenki nagyon tisztelte, mert igen híres gazda volt, mindenki szerette hallani véleményét. Jenő nagyon csodálkozott, mikor látta, hogy a társaság milyen tisztelettel viseltetik az öreg ur iránt és milyen figyelemmel hallgatja beszédét. A beszédből Jenő nem sokat értett meg, mert nem értett a gazdasághoz; csak azt hallotta, hogy buzáról, teheneokról, juhokról s effélékről beszélnek.

Csakhamar feltűnt azonban neki valami az öreg ur beszédében: az, hogy olyan szavakat is használ, melyekkel csak a közönséges földmives nép szokott élni. Ugy is volt, mert az öreg ur egész életét falun töltötte és az ottani tájszólás szerint beszélt. A társaság természetesen csöppet sem ütközött meg ezen, jól tudva, hogy az öreg ur, ha épen akarná, másképp is tudna beszélni; de hát jó baráti körben úgy beszél, a hogy megszokta.

Jenő azonban kapott rajta, megmutatni, hogy ő észrevette az öreg ur hibáját; s mikor ez egyszer a »bürge« szót ejtette ki, a mit néhol a birka, juh szó helyett használnak, Jenő nem mert ugyan egyenesen belekötni, hanem így szólt nevetve:

— Kedves apa, ugy-e a bürge olyan forma mint az ürge?

E furcsa kérdésen nevettek, de azért mindenki észrevette, hogy ez guny akar lenni s az apa szigoruan felelé, hogy a gyermeknek nem illik beleszólani az öregek beszédjébe, legkevésbé pedig ilyen kérdésekkel. De az öreg ur egészen nyájasan szólt közbe:

— Oh, kedves barátom, a világért se pirongasd Jenőcskét. Én vagyok a hibás, tudom, mert az én falusi tájszólással beszélek, ami nem is illik mivel társaságban. De hát persze, már nehéz leszoknom róla, mert bizony öreg ember vagyok.

A szülők újra bocsánatot kértek fiok neveletlenségeért s az apa mindjárt meg is akarta büntetni; Jenő pedig, hallva az öreg ur szelid, egyszerű magyarázatát, titokban nemcsak a büntetéstől ijedt meg, hanem olyan formát is gondolt, hogy ezut-

tal talán mégsem tette jól, mikor az öreg ur hibáját kigunyolta. De az öreg ur csöppet sem látszott haragudni, sőt így szólt továbbá az apához:

— Isten mentsen meg, hogy miattam megbüntesd; sőt én kérlek, hogy a kedvemért bocsáss meg neki. Hallottam én már régebben, hogy Jenőnek az a szokása van, hogy minden embernél azt lesi, mi csoda hibát találhatna benne s aztán szereti oktatgatni. Az igazat megvallva, én azt hiszem, hogy ez nagyon szerencsétlen szokás és később majd nagyon megbánja, mert senki sem fogja szeretni, mindenki ellensége lesz s ez nagy baj az életben.

Jenő úgy érezte, mintha parázson állott volna, mikor a nagy társaság előtt az öreg ur így megszégyenítette. Hol fülíg pirult, hol elsápadt s végre zavartan hebegé:

— Bocsásson meg, kedves bácsi . . . én . . . én jót . . .

— Jót akartál, ugy-e kedves fiam? Meghiszem s azért nem is haragszom. De lásd, nem mindenki olyan csöndes vérű ember mint én. Aztán meg, kedves Jenőm, meg kellene gondolnod, hogy nincs ember valami hiba nélkül; de nem vagyunk egymásnak bírái, hogy jogunk volna mindjárt mindenkinek szemére lobbantani hibáját. És a ki mégis ezt teszi, azt inkább elbizakodott, goromba embernek tartják, mint jó felebarátnak, még pedig nem egészen ok nélkül, mert annak, a ki olyan bátran ítél mások fölött, előbb tudnia kellene, vajjon elhiszik-e, hogy igazat mond, és van-e szükség leczkérére. Hogy pedig magam is bele ne essem a te hibádba, most azt kérdem: elfogadsz-e tőlem egy jó tanácsot?

— Oh . . . hogy ne . . . kérem . . . felelé Jenő zavartan.

— Jó tanácsom az, hogy ne keresd a más szemében a szálkát, míg a tiedben gerenda van, vagyis más szavakkal: ne kutatgasd, minő hibái vannak más embernek, hanem igyekezzél a saját magad hibáitól megszabadulni. Ha a Gondviselés jó ésszel áldott meg és hamar fölismered, mi a jó, mi a rossz, akkor legelőször is magadra ügyelj, kerüld a rosszat, kövesd a jót s meglásd, ezzel magadnak is, másoknak is többet használsz, mint ha csak a mások hibáit kutatgatod és hireszteled. Mert ha becsületes, képzett, szives, szorgalmas ember válik belőled, a jó példát többben fogják követni, mint a kellemetlen, sértő szavaidat és tanácsaidat. No's, én hát nem haragszom, de meg kell ígéred, hogy nem felejtet el a szálkát és gerendát.

Jenő zavarában sirva fakadt, de egyuttal őszintén meg volt hatva a jó öreg szelid, bölcs intésétől. Megölelte és megígérte, hogy követni fogja tanácsát.

Követte is, és meg nem bánta. Derék ifju lett belőle, kit mindenki szeretett s kinek példája másokat is jó utra térített. Az öreg urral aztán még sokszor találkozott és sokszor megköszönte neki, hogy megtanította mi az: más szemében a szálka, és a magunk szemében a gerenda.

UTÓLAGOS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XX. köt. 24-dik számában közölt képrejtvény megfejtését beküldték még: Simándy Gergely, Bruger Jenő (Nevedet tisztában is írhatnád. F. b.) Vihályos Ida, Imre Jolán, Hauszner testv.,

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi**. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok-tere 3-ik sz. Athenaeum-épület. Budapest, 1881. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat. Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.